

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

กรรมการปกครองได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๒๐๗๒๓ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔
ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า จังหวัดสระบุรีได้ขอหารือกรณีนางสาวสุดใจ บุตรระสม
ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เคยต้องคำพิพากษาศาลจังหวัดสระบุรี คดีหมายเลขแดงที่ ๒๓๖๕/๒๕๓๗
ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๗ ว่ากระทำความผิดฐานขายยาเสพติดให้โทษเป็นวัตถุออกฤทธิ์ตาม
พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งจังหวัดสระบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่า
มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้นิยามความหมายของ
คำว่า “กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า “กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยวัตถุ
ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย และกฎหมายว่าด้วย
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” ดังนั้น จึงถือว่านางสาวสุดใจฯ เป็น
ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการที่จะได้รับเลือกเป็น
ผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

กรรมการปกครองเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์
ต่อจิตและประสาทฯ เป็นกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ฯ อันจะทำให้นางสาวสุดใจฯ เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามในการที่จะได้รับเลือก
เป็นผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ โดยเห็นว่า “กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด” ตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ย่อม
หมายความรวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุม ป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด
เมื่อมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดฯ ได้กำหนดให้ยาเสพติดให้โทษ
ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ
ประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย เป็น “ยาเสพติด” ประกอบกับ
เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ โดยตลอดแล้วเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการควบคุม ป้องกัน และปราบปรามเพื่อมิให้นำวัตถุออกฤทธิ์ไปใช้เป็น
ยาเสพติด “กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด” ตามมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
ท้องที่ฯ จึงหมายความรวมถึงพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ ด้วย ดังนั้น การที่

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๓๗๖ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

นางสาวสุดใจฯ เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานขายเมทแอมเฟตามีนอันเป็น
วัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ จึงเป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาว่า
กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการที่จะได้รับเลือกเป็น
ผู้ใหญ่บ้าน กรมการปกครองจึงขอหารือว่าความเห็นของกรมการปกครองถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครอง
โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) และผู้แทนกระทรวง
สาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริง
เพิ่มเติมว่า นางสาวสุดใจ บุตรสะสม ได้กระทำความผิดฐานขายเมทแอมเฟตามีนอันเป็นวัตถุออกฤทธิ์
ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๖
ซึ่งศาลจังหวัดสระบุรีมีคำพิพากษาให้จำคุกนางสาวสุดใจฯ ในความผิดฐานดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๖
มิถุนายน ๒๕๓๗ โดยคดีถึงที่สุด ต่อมานางสาวสุดใจฯ ได้รับการปล่อยตัวหลังจากรับโทษครบกำหนด
ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ สำหรับเมทแอมเฟตามีนได้ถูกประกาศให้เป็นวัตถุออกฤทธิ์
ในประเภท ๒ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๕๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่ง
ประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘
ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๑ ซึ่งต่อมาได้ถูกประกาศให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ตามประกาศ
กระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตาม
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ส่วนมาตรา ๑๒ (๑๑)^๑
แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดลักษณะต้องห้าม
ของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านว่าต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับ
กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด โดยมีผลใช้บังคับก่อนวันที่นางสาวสุดใจฯ จะกระทำความผิด ดังนั้น
จึงมีประเด็นในการพิจารณาว่า การกระทำความผิดของนางสาวสุดใจฯ ตามกฎหมายว่าด้วย
วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดหรือไม่

^๑มาตรา ๑๒ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

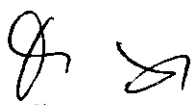
(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมาย
ว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมาย
ว่าด้วยชลประทาน กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน
ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้
กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วย
การเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

ฯลฯ

ฯลฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ มิได้นิยามคำว่า “ยาเสพติด” ไว้โดยเฉพาะ จึงต้องพิจารณาจากกฎหมายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งปรากฏว่ากฎหมายดังกล่าว^๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ยาเสพติด” ไว้สอดคล้องตรงกันว่า ได้แก่ ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วย วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันสารระเหย ดังนั้น การกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ จึงเป็นการกระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดตามมาตรา ๑๒ (๑๑)^๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ

เมื่อนางสาวสุดใจฯ เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานขาย เมทแอมเฟตามีนอันเป็นวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ จึงเป็น ผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และเป็น ผู้มีลักษณะต้องห้ามในการที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ฯ

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๔

^๒พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการ ใช้ สารระเหย

ฯลฯ

ฯลฯ

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และ ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ฯลฯ

ฯลฯ

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑,ข้างต้น